

* قواعد درس ششم _ ترجمه ی فعل مضارع ۲ (مضارع مجزوم) *

* در درس قبلی با مضارع منصوب آشنا شدیم. گفتیم مضارع منصوب فعلی هست که قبل از آن ادات نصب آمده باشد و علامتهای منصوب بودن یک فعل مضارع را بیان کردیم.

* در این درس با فعل مضارع منصوب آشنا خواهیم شد.

* مضارع مجزوم به فعل مضارعی گفته میشود که قبل از آن یکی از ادات جزم آمده باشد.

ادات جزم عبارتند از: لَمْ ، لَمَّا ، لِمَ (برای ساختن امر سوم شخص و اول شخص) ، لای نهی (برای ساختن نهی سوم شخص و اول شخص)

* قبلا از (لا) نهی برای فعلهای دوم شخص استفاده میکردیم اما الان یاد میگیریم که از این حرف برای فعلهای سوم شخص و اول شخص هم میتوان استفاده کرد.

مثال: لا يَذْهَبُ: نباید برود / لا أَتَكَلَّمُ: نباید صحبت کنم

* ادات جزم فعل مضارع تغییراتی در فعل ایجاد میکنند (فعل را مجزوم میکنند) که این تغییرات عبارتند از:

۱_ در فعلهای بدون شناسه ، باید ضمه (ؤُ) در آخرین حرف فعل تبدیل به ساکن شود .

مثال: يَذْهَبُ ﴿ ۱ ﴾ لَمْ يَذْهَبُ ﴿ ۲ ﴾

۲_ در فعلهای شناسه دار غیر از جمع مؤنث، حرف (ن) از آخر فعل حذف میشود.

مثال: يَضْرِبَانِ ﴿ ۱ ﴾ لَا يَضْرِبَانِ / يَجْلِسُونَ ﴿ ۲ ﴾ لَيَجْلِسُوا /

۳_ در فعلهای جمع مؤنث ، آخر فعل هیچ تغییری نمیکند !!

مثال: يَتَرَكْنَ ﴿ ۱ ﴾ فعل شرط ﴿ ۲ ﴾ لَمَّا يَتَرَكْنَ (آخر فعل هیچ تغییری نکرد چون جمع مونث هست !!)

* چند نکته مهم *

الف) دقت کنید که لای نفی را با لای نهی اشتباه نگیرید؛ لای نهی همانطور که گفتیم باعث تغییر آخر فعل میشود ولی لای نفی تغییری در فعل ایجاد نمیکند و فقط معنی فعل را از مثبت به منفی تبدیل میکنند. (در مورد جمع مؤنث چون آخر فعل در هیچ حالتی تغییر نمیکند باید فعل مورد نظر را به هردو صورت نفی و نهی ترجمه کنیم تا ببینیم به کدام حالت بهتر معنی میدهد؛)

مثال: يَخْرُجْنَ : خارج می شوند. ﴿ لَا يَخْرُجْنَ : خارج نمی شوند. (ترجمه به صورت لای نفی) /

﴿ لَا يَخْرُجْنَ : نباید خارج شوند. (ترجمه بصورت لای نهی)

ب) کلمه ی پرسشی « لماذا » گاهی اوقات مخفف و بصورت « لِمَ » استفاده میشود و باید مراقب باشیم که این حرف پرسشی را با « لَمْ » اشتباه نگیریم.

ج) اگر حرف « لِ » قبل از فعل مضارع آمده باشد میتواند ادات نصب و یا ادات جزم باشد. در این حالت در فعلهای بدون شناسه به راحتی قابل تشخیص است ولی در فعلهای شناسه دار باید بازهم به هردو مدل ترجمه کنیم تا ببینیم به کدام حالت بهتر معنی میدهد. (معنی لِ ناصبه : تا ، برای اینکه / معنی لِ جازمه: باید...)

مثال: ذَهَبَ التَّلَامِيذُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ لِيَكْتُبُوا واجباتهم. دانش آموزان به کتابخانه رفتند تا تکالیفشان را بنویسند.

﴿ اینجا حرف لِ ناصبه هست ، چون نمی توانیم فعل (لِيَكْتُبُوا) را بصورت (باید تکالیفشان را بنویسند) ترجمه کنیم. يُرِيدُ التَّلَامِيذُ أَنْ يَتَقَدَّمُوا فِي دُرُوسِهِمْ فَلِيَكْتُبُوا واجباتهم بِدَقَّةٍ. : دانش آموزان می خواهند در درسهایشان پیشرفت کنند پس باید با دقت تکالیفشان را بنویسند.

﴿ اینجا حرف لِ جازمه است، چون نمی توانیم فعل (فَلِيَكْتُبُوا) را بصورت (تا تکالیفشان را بنویسند) ترجمه کنیم.

د) اگر حرف « لِ » قبل از اسم آمده باشد حرف جر حساب میشود و کلمه ی بعد از آن مجرور به حرف جر می باشد. (حواستون باشه که مصدرها و ضمیرها اسم محسوب میشن 😊)

﴿ لِتَعَلَّمُ : حرف جر // تَعَلَّمُ : مجرور به حرف جر. (تَعَلَّمُ مصدر باب تَفَعَّلُ)

هـ) اگر قبل از حرف « لـ » یکی از حروف « وَ » یا « فَ » آمده باشد، حرف « لـ » ساکن میشود. (در این حالت در اکثر موارد لـ جازمه خواهد بود.)

﴿ فَلْيَعْمَلِ الْإِنْسَانُ عَمَلًا صَالِحًا ﴾

و) اگر بعد از فعل بدون شناسه ای که مجزوم شده، یک اسم « ال » دار بیاید، حرف آخر فعل یک کسره ی عارضی (برای سهولت تلفظ) میگیرد.

مثال؛ لا يَسْتَشِيرِ التَّائِبُ الْكَذَّابَ. (مردم نباید با انسان بسیار دروغگو مشورت کنند.) ﴿ اینجا فعل (لا يَسْتَشِيرِ) یک فعل بدون شناسه بوده که برای مجزوم شدن آخرش ساکن میشود ولی چون بعد از آن یک اسم « ال » دار آمده، آخرین حرف فعل کسره عارضی گرفته ﴿

* نکات ترجمه ای *

الف) اگر قبل از فعل مضارع حرف « لَمْ » آمده باشد باید فعل را بصورت ماضی ساده منفی و یا ماضی نقلی منفی ترجمه کنیم.

لَمْ يَأْكُلِ الْوَلَدُ طَعَامَهُ: کودک غذایش را نخورد. (نخورده است)

ب) حرف « لا » در صورتیکه جازمه و قبل از فعلهای اول شخص یا سوم شخص آمده باشد، باید بصورت « نباید + مضارع التزامی » ترجمه شود.

لَا يَنْتَظِرُ: نباید منتظر بماند. /// لا أَشَاهِدُ: نباید ببینم.

ج) حرف « لـ » در صورتیکه جازمه و قبل از فعلهای اول شخص یا سوم شخص آمده باشد، باید بصورت « باید + مضارع التزامی » ترجمه شود.

لِيُسَافِرُوا: باید مسافرت کنند. / لِنَشْكُرُ: باید سپاسگزاری کنیم.